

תורה אור • פרשת משפטים • מאמר 7

לא תהיה משכלה ועקרה בארצך את מספר ימיך אמלא

”לא ישכלו ולא תהיה עקרה בארצך”

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ”ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק

LikuteiTorah.com

הפרשה החסידית

[/likuteitorah.com/he/torah-ohr/mishpatim/7](https://likuteitorah.com/he/torah-ohr/mishpatim/7)

1 לא תהיה משכלה ועקרה בארצך את מספר ימיך אמלא. הנה מודעת זאת כי יש למעלה בחינת ארץ החיים שממנה נשפע חיים ומזון לכללות נשמות ישראל

”לא תהיה משכלה ועקרה בארצך; את מספר ימיך אמלא”. ידוע שיש למעלה בחינה של ”ארץ החיים”, שממנה נמשכים חיים ומזון לכללות נשמות ישראל,

לאהבה את ה' לעשות כל מצותיו אשר יעשה אותם האדם וחי בהם חיים אמיתיים דוגמת ארץ הלזו התחתונה הגשמית שמצמחת כל מיני מגדים להחיות בהם נפש כל חי חיים גשמיים.

לאהוב את ה', לקיים את כל מצוותיו, ”אשר יעשה אותם האדם וחי בהם” — חיים אמיתיים; בדומה לארץ הגשמית הזאת שלמטה, שמצמיחה מיני פירות משובחים כדי להחיות באמצעותם את נפשו של כל חי בחיים גשמיים.

2 וזולתה אין קיום וחיות לכל הדברים עליה כי לא יועיל הון ועושר זהב וכסף אם לא יהיה צמח האדמה חיו.

בלעדיה אין קיום ואין חיות לכל היושבים עליה; שהרי עושר ורכוש, זהב וכסף, אינם מועילים אם אין צמיחה מן האדמה, חלילה.

וכך כל חיות רוחני הנמשך לאדם לתורה ולעבודה הכל הוא ע”י ארץ החיים העליונה וכמ”ש בארצות החיים.

כך גם כל החיות הרוחנית הנמשכת לאדם לצורך תורה ועבודת ה' באה דרך ארץ החיים העליונה, כמו שכתוב: ”בארצות החיים”.

(ומ”ש בארצות היינו כי יש ארץ עלאה וארץ תתאה. דהיינו כנ”י דלעילא וכנ”י דלתתא כי גם למעלה יש בחי כנ”י כי ישראל עלו במחשבה) ונקי בשם ארץ.

(ומה שנאמר ”ארצות” הוא מפני שיש ארץ עליונה וארץ תחתונה, כלומר כנסת ישראל שלמעלה וכנסת ישראל שלמטה; גם למעלה יש בחינת כנסת ישראל, שהרי ישראל עלו במחשבה.) והיא נקראת בשם ”ארץ”.

כי כמו ארץ הלזו הגשמית אין כח צמיחתה מצד עצמה אלא מן הזריעה וכח הצומח אשר ניתן בה להיות ממנה ועל ידה נגדל ונצמח כל הזרעים שבתוכה.

שהרי כשם שלאדמה הגשמית הזאת אין כוח צמיחה מצד עצמה, אלא הוא בא מן הזריעה ומכוח הצומח שניתן בה, כדי שכל הזרעים שבתוכה יגדלו וינבטו ממנה ובאמצעותה,

כך החיים הרוחניים הנמשכים ונשפעים מארץ החיים הם נמשכים ממקור וחיי החיים ב"ה כי הוא הנותן כח בארץ להוציא צמחה. אך זאת עבודת האדם לחרוש ולזרוע בה.

כך גם החיים הרוחניים הנמשכים ונשפעים מארץ החיים, מקורם במקור החיים ובחיי החיים, ברוך הוא, שהרי הוא הנותן לארץ כוח להוציא את צמחה. אך עבודת האדם היא לחרוש ולזרוע בה.

3 והיינו כמ"ש אור זרוע לצדיק כי ועמך כלם צדיקים כתיב. ואינו שם התואר דהיינו מדרגת צדיק אמיתי שנתבאר במ"א. אלא ר"ל מדרגת אדם כשר שאינו רשע ח"ו וכמ"ש צדיק ורשע לא קאמר.

זהו כפי שנאמר: "אור זרוע לצדיק", שהרי נאמר: "ועמך כולם צדיקים". אין הכוונה כאן לתואר, כלומר למדרגת צדיק אמיתי, כפי שהתבאר במקום אחר; אלא למדרגת אדם ישר שאינו רשע, חס ושלום, וכפי שנאמר: "צדיק ורשע לא קאמר".

4 והאור היא אהבת ה' ותשוקתו אליו ית' הנמשך לאדם הנה הוא זרוע בארץ החיים לצדיק.

וה"אור" הוא אהבת ה' והכמיהה אליו יתברך, הנמשכות אל האדם; הן נזרעות בארץ החיים "לצדיק".

פי' להיות צדיק ומקושר בה' לדבקה בו. וזאת ישים האדם אל לבו וידע נאמנה ויאמין באמונה שלימה כלומר, כדי שיהיה צדיק וקשור לה', לדבוק בו. על האדם לשים זאת אל לבו, לדעת זאת בוודאות ולהאמין בכך באמונה שלמה,

כי כל אהבה ויראה הנמשכים אליו הוא מתת אלקים שנותן כח הצומח בארץ העליונה להצמיח אהבת ה' ויראתו על פניו ואינם נמשכים מכח האדם העובד עצמו.

שכל אהבה ויראה הנמשכות אליו הן מתנת אלקים, הנותן כוח צמיחה בארץ העליונה כדי להצמיח על פניו את אהבת ה' ואת היראה ממנו; הן אינן נמשכות מכוחו של האדם העובד עצמו.

5 וע"כ כל עיקר עבודתו לא תהיה לאהוב ה' מעצמו שיהיה הוא העובד והוא האוהב כו'. כ"א כמ"ש ועבדתם את הוי"ה אלקיכם.

לכן עיקר עבודתו לא יהיה לאהוב את ה' מכוח עצמו, כאילו הוא עצמו העובד והוא עצמו האוהב וכו', אלא כפי שנאמר: "ועבדתם את הוי"ה אלקיכם".

ופי' לפי פשוטו אינו מובן וכי הוא יתברך לעבודתנו הוא צריך וכלום חסר ח"ו ואם צדקת מה תתן לו. אך לפי פשוטו אין הדבר מובן: האם הוא יתברך זקוק לעבודתנו? האם חסר לו דבר-מה, חלילה? "ואם צדקת מה תתן לו".

אלא הענין כי הוי"ה פ"י היה הוה ויהיה ואני ה' לא שניתי וכולא קמיה כלא חשיב ותהיה עבודתכם כ"כ עד שבח"י זו תהי' אצליכם בבח"י אלהיכם כאלו הוא אלקים שלכם.

אלא הענין הוא שהוי" פירושו היה, הוה ויהיה, ו"אני ה' לא שניתי", ו"כולא קמיה כלא חשיב". ועבודתכם צריכה להיות בעוצמה כזו, שבחינה זו תהיה אצלכם בבחינת "אלקיכם", כאילו הוא אלקים שלכם.

דהיינו שיהיה שורה וקבוע במוח ומחשבה ומורגש ונתפס בשכלו באמת לאמתו כאלו עיניו רואות גילוי אלהותו ית' ממש.

כלומר, שיהיה שורה וקבוע במוח ובמחשבה, מורגש ונתפס בשכלו באמת לאמתו, כאילו עיניו רואות ממש את גילוי אלקותו יתברך.

6 ועד"ז הוא סדר כל השבחים אלהי אברהם כו' הגדול כו'. כי במקום שאתה מוצא גדולתו שם אתה מוצא ענותנותו כי באמת כולא קמיה כלא חשיב והתלבשותו בבח"י גדולה כביכול ענוה היא.

כך גם הסדר של כל השבחים: "אלקי אברהם" וכו', "הגדול" וכו'. שהרי "במקום שאתה מוצא את גדולתו, שם אתה מוצא את ענותנותו"; כי באמת, הכול נחשב לפניו כלא כלום, והתלבשות שלו בבחינת גדולה היא, כביכול, ענוה.

והוא באמת עיקר העבודה ומכאן עיקר ההתחלה מלמעלה למטה. וזהו באמת עבודה גדולה שיוכל מוחו הגשמי לקבל ולתפוס בו גילוי אלהותו ית'.

וזהו באמת עיקר העבודה, ומכאן מתחילה העבודה העיקרית מלמעלה למטה. וזו עבודה גדולה באמת: שהמוח הגשמי של האדם יוכל לקבל ולתפוס בתוכו גילוי של אלקותו יתברך.

7 והנה בכאן נולדה ונתעוררה מדת אוי"ר ונק' בשם הולדה. כי אהוי"ר הם בח"י בן ובת. שאהבה היא בח"י בן כמ"ש זכר חסדו. והיראה היא בח"י בת.

כאן נולדות ומתעוררות מידות האהבה והיראה, והדבר נקרא "לידה". שכן אהבה ויראה הן בחינות של בן ובת: האהבה היא בחינת בן, כמו שכתוב: "זכר חסדו", והיראה היא בחינת בת.

וזהו בת תחלה סימן יפה לבנים שצריך לעורר יראת ה' ופחדו תחלה כי זה השער לה' כמ"ש במ"א.

וזהו "בת תחילה" — סימן יפה לבנים: יש לעורר תחילה את יראת ה' ואת הפחד ממנו, שכן "זה השער לה'", כפי שמוסבר במקום אחר.

משא"כ כשאין עבודתו עד"ז ובחי' זו רק שרוצה לאחוז במדות אהוי"ר להיות אוהב וירא כו'

אך לא כך הוא כאשר עבודתו אינה בדרך זו וברמה זו, אלא הוא רק רוצה לאחוז במידות האהבה והיראה, להיות אדם אוהב וירא וכו';

הנה היא לא תצלח בידו ולעולם לא יוליד שום אהבה ויראה אמיתיים כ"א דמיונות שוא שהוא דבר שאין לו קיום

הרי הדבר לא יצלח בידו, והוא לעולם לא יוליד אהבה ויראה אמיתיות, אלא רק דמיונות שוא, שאין להם קיום.

אלא לפי שעה ונקי' בחי' זו משכלה שיולדת וקוברת. ועקרה היינו שאינה יולדת אהוי"ר כלל.

אלא לשעה בלבד. בחינה זו נקראת "משכלה" — יולדת וקוברת; ו"עקרה" היא מי שאינה יולדת אהבה ויראה כלל.

וזהו לא תהיה משכלה ועקרה בארצך כי סבת היות בחינות אלו משכלה ועקרה הוא מחמת כי הם בארצך ואינם באים מארץ עליונה:

וזהו "לא תהיה משכלה ועקרה בארצך": הסיבה לכך שבחינות אלה הן "משכלה" ו"עקרה" היא שהן "בארצך" ואינן באות מן הארץ העליונה.

8 אך הנה יש עוד בחי' עקרה. והוא כענין מארז"ל ע"פ אין לה ולד אפי' בית ולד אין לה ושהיו טומטומים פ"י שנסתם כ"כ עד שאין לה כלי קבול לקבל הריון.

אך יש עוד בחינה של עקרות. הדבר דומה למה שאמרו חז"ל על הפסוק "אין לה ולד": "אפילו בית ולד אין לה", וכן שהיו טומטומים — כלומר, היא הייתה סתומה כל כך, עד שלא היה לה כלי קיבול שיוכל לקבל הריון.

ועד"ז הנה יש באדם ג"כ בחי' זו לעבודת ה' שאינו תופס במוחו ושכלו האמת כאשר הוא מחמת שאין לו כלי מחזיק.

בדומה לכך, יש באדם גם בחינה כזאת בעבודת ה': הוא אינו תופס בשכלו את האמת כפי שהיא, משום שאין לו כלי שיחזיק אותה.

כי כנ"י נקי' כוס ישועות שהוא כלי קבול לחסדים העליונים ונקי' כוס של ברכה שמקבלת יין המשמח דהיינו בחי' התבוננות הנ"ל.

כי כנסת ישראל נקראת "כוס ישועות", מפני שהיא כלי קיבול לקבל את החסדים העליונים; והיא נקראת "כוס של ברכה", מפני שהיא מקבלת את היין המשמח, כלומר את בחינת ההתבוננות שהוזכרה לעיל.

9 והיינו כשהוא כלי ריקן. משא"כ אם מחזיק מקום לעצמו ונחשב בעצמו ליש ודבר בפ"ע.

כלומר, כשהוא כלי ריקן. אבל לא כך כאשר הוא תופס מקום לעצמו ורואה את עצמו כ"יש" — כמציאות בפני עצמה.

ולכן הוא עוסק ברצונותיו לומר כך אני רוצה וכך טוב לי זה איני יכול לעשות וכיוצא בדברים ויש בזה פרטים ופרטי פרטים עד אין מספר.

לכן הוא עוסק ברצונותיו ואומר: "כך אני רוצה", "זה טוב לי", "את זה איני יכול לעשות" וכיוצא בזה; ובעניין זה יש פרטים ופרטי פרטים עד אין מספר.

אך דרך כלל יש בחי' זו לכל או"א למצוא בנפשו. הן העוסקים במו"מ. הן יושבי אוהלים בכל דבר שאומר אני כו' ומחמת זה נטמטם ונסתם מוחו:

אבל באופן כללי, כל אחד ואחד יכול למצוא בחינה זו בנפשו — הן העוסקים במשא ומתן והן יושבי האוהלים [של תורה] — בכל עניין שבו הוא אומר "אני" וכיוצא בזה; ובגלל זה מוחו נעשה מטומטם וסתום.

10 והנה העצה לעשות כלי ריקן הוא כמ"ש לב נשבר ונדכה כו' אשכון את דכא וגו'.

והנה העצה ליצירת כלי ריקן היא כפי שנאמר: "לב נשבר ונדכה" וכו', [ו] "אשכון את דכא" וכו'.

והוא כמשל אומן העושה כלי קבול שצריך להכותה בפטיש סביב סביב עד שנעשה חלל בתוכה וכך יהיה האדם ידכה וישוח להיות שפל רוח שלא יתפוס מקום כלל שיהיה מקומו פנוי וחלל כאלו אין ואפס ממש.

הדבר דומה לאומן היוצר כלי קיבול: עליו להכות בו בפטיש מכל צדדיו, עד שנוצר בתוכו חלל. כך גם האדם צריך לדכא את עצמו ולהתכופף, להיות שפל רוח, עד שלא יתפוס מקום כלל, ומקומו יהיה פנוי וחלול, כאילו הוא ממש אין ואפס.

אך עוד אחת היא משארז"ל כוס של ברכה צריך הדחה מבפנים והענין הוא כי אפילו מי שהוא נדכה בטבע כגון שהוא עני ואין לו מצח להרים ראש.

אך יש דבר נוסף, על פי דברי רבותינו ז"ל: "כוס של ברכה צריך הדחה מבפנים". העניין הוא שאפילו מי שהוא נדכה מטבעו, כגון עני שאין לו העוז להרים את ראשו,

עוד צריך הוא שלא יטה לבו אפילו לדברים המותרים להיות מקושר בהם בכל לב ונפש

עדיין צריך שלא יטה את לבו אפילו לדברים המותרים, ולא יהיה קשור אליהם בכל לבו ונפשו;

כי אפשר לעולם שיתקיים עשיית דברים המותרים בלא לב גיכ ואם הטא לבו ונקשר להיות בהבלי העולם אי"א להיות כלי קבול עד שיטהר והוא

שהרי אפשר לעסוק בדברים המותרים גם כלי לערב בהם את הלב. ואם הטא את לבו ונקשר בהבלי העולם, אינו יכול להיות כלי קיבול עד שייטהר. והוא

כמו למשל כוס המלוכלך שא"א להטיל בו יין עד שירחצנו וכן האשה לא תוכל לקבל הריון אפילו יש לה בית ולד אם לא נטהרה מטומאתה:

כמו, למשל, כוס מלוכלכת שאי אפשר למזוג לתוכה יין עד שירחצו אותה; וכן אישה אינה יכולה להתעבר, אף שיש לה רחם, אם לא נטהרה מטומאתה.

11 והנה אחר שעשה כלי קבול נקיה ומודחת הנה הוא עוד צריך לשית עצות בנפשו. והוא ענין מ"ש ותתפלל חנה על ה' ובכה תבכה.

כעת, לאחר שהכין כלי קיבול נקי ורחוק, הוא עדיין צריך לתת עצות בנפשו. זהו ענין הכתוב: "וחנה התפללה אל ה' ובכה תבכה".

כי הנה כנ"י יש לה כמה בחי' ושמות וכשהיא בבחי' הולדה נק' בשם לאה אם הבנים.

כנסת ישראל כוללת כמה בחינות ושמות; כשהיא בבחינת לידה, היא נקראת בשם לאה, אם הבנים.

12 וכשהיא בבחי' עקרה שאינה מולדת אהבה ויראה נק' בשם חנה כמ"ש ולחנה אין ילדים. והעצה היא ותתפלל חנה על הוי"ה.

וכשהיא במצב של עקרות, שאינה מולידה אהבה ויראה, היא נקראת בשם חנה, כפי שנאמר: "ולחנה אין ילדים". והעצה היא: "ותתפלל חנה על הוי"ה".

והענין כי הנה שם הוי"ה מורה ע"ש שמהווה את הכל מאין ליש ושם זה הוא בכל עולמות אצילות ב"ע שאין חילוק ביניהם אלא שזה ברא וזה יצר כו'.

הענין הוא ששם הוי"ה מורה שהוא מהווה את הכול מאין ליש. שם זה מצוי בכל העולמות — אצילות, בריאה, יצירה ועשיה — ואין ביניהם הבדל אלא בכך שזה ברא וזה יצר כו'.

אבל דרך כלל הנה הוא מחיה את כולם ומהווה אותם מאין ליש. אך אמתות שם זה אינו אלא לגבי העולמות הנאצלים והנבראים והנוצרים והנעשים.

אך באופן כללי, הוא מחיה את כולם ומהווה אותם מאין ליש. אולם אמיתותו של שם זה היא רק ביחס לעולמות הנאצלים, הנבראים, הנוצרים והנעשים.

אבל לגבי הקב"ה בכבודו ובעצמו לא שייך כלל לומר שם זה דכולא קמיה כלא חשיב ואינם נתפסים אצלו בגדר מציאות כלל כמ"ש אני הוי"ה לא שנית.

אך ביחס לקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו, כלל לא שייך לומר שם זה, שהרי "כולא קמיה כלא חשיב", והם אינם נתפסים אצלו בגדר מציאות כלל, כפי שנאמר: "אני הוי"ה לא שנית".

ואתה הוא קודם שנברא כו'. ואתה הוא לאחר שנברא כו'. וזהו מ"ש בפרקי דר"א (פ"ג) עד שלא נברא העולם היה הקב"ה ושמו בלבד.

"ואתה הוא קודם שנברא [העולם]" וכו'; "ואתה הוא לאחר שנברא" וכו'. זהו שנאמר בפרקי דרבי אליעזר (פרק ג): "עד שלא נברא העולם היה הקדוש ברוך הוא ושמו בלבד".

פ"י שמו לבד ששמו אינו בגדר מהווה ומחיה כלל אלא הוא לבד וכענין נשגב שמו לבדו.

פירוש "שמו לבד" הוא ששמו אינו כלל בגדר מהווה ומחיה, אלא הוא בלבד. וכעין זה נאמר: "נשגב שמו לבדו".

ונשגב הוא מורה על הפלגה יתירה שהוא מופלג הרבה מעולמות הנאצלים כו' רק כי הודו על ארץ ושמים. פ"י שנמשך הוד וזיו משמו לחיות ארץ ושמים.

"נשגב" מורה על ריחוק רב ביותר: הוא מרומם ומרוחק מאוד מן העולמות הנאצלים וכו'; אלא ש"הודו על ארץ ושמים", כלומר, משמו נמשך זיו והוד להחיות את הארץ והשמים.

אך וירם קרן לעמו כתיב להיות לו לעם קרובו להיות קרבים אליו בעצמו כדי לקרבם אליו ליכלל ביחודו ית' כמ"ש חמלה גדולה ויתירה כו' כמ"ש במ"א.

אך נאמר "וירם קרן לעמו", כדי שיהיו לו "עם קרובו", קרובים אליו בעצמו, ולקרבם אליו כדי שייכללו ביחודו יתברך, כפי שנאמר: "חמלה גדולה ויתרה" וכו', כמבואר במקום אחר.

13 ומזה תתלהט נפשו להשליך נפשו מנגד למסור נפשו על קדוש השם בפועל ממש להיות נפש צמאה וכלתה לה' לאתדבקא רוחא ברוחא.

מכאן תתלהט נפשו להשליך את נפשו מנגד ולמסור את נפשו בפועל ממש על קידוש ה'; להיות נפש צמאה וכמהה לה', כדי שרוח תידבק ברוח.

דהיינו שיהיה כל מחשבה דבור ומעשה שלו במחדו"מ של הקב"ה ומצות מעומקא דלבא בדביקה וחשיקה כו' כמ"ש בזהר ע"פ נפשי אויתך כו' כמ"ש במ"א.

כלומר, שכל מחשבה, דיבור ומעשה שלו יהיו במחשבה, בדיבור ובמעשה של הקדוש ברוך הוא וכמצוות, מעומק הלב, בדבקות ובתשוקה עזה וכו', כמאמר הזוהר על הפסוק "נפשי אויתך" וכו', כפי שנתבאר במקום אחר.

וזהו ותתפלל חנה על הוי"ה כי תפלה הוא מלשון התקשרות שהתקשרה עצמה על ה' פי' למעלה מעלה מבחי' שם הוי"ה המורה על התהוות העולמות וחיותן כ"א ליכטל וליכלל ביחודו ית' במסירת נפש בפ"ע.

וזהו "ותתפלל חנה על הוי"ה": תפילה היא מלשון התקשרות; היא התקשרה אל ה' "על", כלומר למעלה מעלה מבחינת שם הוי", המורה על התהוות העולמות ועל חיותם. אלא [היא ביקשה] להתבטל ולהיכלל ביחודו יתברך, במסירות נפש כשלעצמה.

14 והנה משם נמשך בחי' ר"ר על נצוץ אלהות שבנפשו. וזהו ככה תבכה לעורר רחמים רבים. וזהו המלך המרומם לבדו כו' והמתנשא מימות עולם.

והנה, משם נמשכת בחינת רחמים רבים על נצוץ האלוהות שבנפשו. וזהו "בכה תבכה" — לעורר רחמים רבים. וזהו "המלך המרומם לבדו" וכו', "והמתנשא מימות עולם".

פי' שהוא רם ונשא מגדר ובחי' עולם ולפיכך ברחמיך הרבים שמחמת התנשאותו מימות עולם עד אין חקר גדלה בעיניו הרחמנות

כלומר, הוא רם ונישא מעבר לגדר ולבחינה של "עולם"; ולכן נאמר "ברחמיך הרבים": מפני שהוא מתנשא מימות עולם עד אין חקר, הרחמנות גדולה בעיניו.

על כל העולם ואפי' על עולמות עליונים אפי' על בחי' ג"ע העליון ולמעלה מעלה עד רום כל המעלות שייך אצלו רחמנות כי כולם שפלים אצלו.

על העולם כולו, ואפילו על העולמות העליונים; אפילו על בחינת גן עדן העליון, ולמעלה מעלה, עד רום כל המעלות — שייכת אצלו רחמנות, כי כולם שפלים בעיניו.

משא"כ בעולמות הנאצלים והנבראים כו' כל מה שיורד מטה מטה מתמעט בחי' רחמים עד שבבחינת ארץ הלזו הגשמית אין אנו משיגים הרחמנות אפילו שעל עוה"ז הגשמי כיון שאנחנו בתוכה כי הרחמנות הוא אצל גדול על הקטן.

לא כך הוא בעולמות הנאצלים והנבראים וכו': ככל שהדבר יורד למטה, בחינת הרחמים מתמעטת, עד שבבחינת הארץ הגשמית הזאת אין אנו משיגים את הרחמנות אפילו על העולם הגשמי הזה, מפני שאנו בתוכו; שכן הרחמנות היא מצד הגדול על הקטן.

כי כמו שהוא מתנשא עד אין חקר כך רחמיו מרובים אף כי נשגב שמו לבדו מ"מ הרי אלהי עולם כו'. כי כשם שהוא מתנשא עד אין חקר, כך רחמיו מרובים. ואף ש"נשגב שמו לבדו", מכל מקום הרי הוא "אלקי עולם" וכו'.

15 וזהו אלהי עולם ברחמיך. ובקשתנו הוא שלפי שאין אנו משיגים בשכלנו הרחמנות אתה תעורר רחמיך הרבים שלא נטבע ונשקע בזה העולם. ותהי' מגן ישענו משגב בעדנו. וזהו "אלקי עולם, ברחמיך". בקשתנו היא, מאחר שאין אנו משיגים בשכלנו את הרחמים, תעורר את רחמיך הרבים, כדי שלא נטבע ונשקע בעולם הזה; ותהיה "מגן ישענו, משגב בעדנו".

פ"י משגב כמו חומה נשגב' ומוקפת. וכן מגן הוא מחסה להסתיר בפני האויבים (כי בחי' המקיף מסמא עיני החיצונים שלא ישלטו):

"משגב" פירושו כחומה נישאה ומקיפה; וכן מגן הוא מחסה להסתתר בו מפני האויבים [כי בחינת המקיף מסנוורת את עיני החיצונים, כדי שלא ישלטו].

16 והנה כתיב ואברהם זקן בא בימים. פ"י זקן זה שקנה חכמה. ואמרו ע"פ בשישיש חכמה שדעתם מתיישבת עליהם.

קצת נאמר: "ואברהם זקן בא בימים". "זקן" פירושו מי שקנה חכמה. ועל הפסוק "בישישיש חכמה" אמרו שדעתם מתיישבת עליהם.

דהיינו שתהיה עבודה בקביעות ובשוב הדעת ולא יהיה פעם כך ופעם כך כי צריך להיות כל הימים שלמים

כלומר, העבודה צריכה להיות קבועה ומיושבת, ולא פעם כך ופעם אחרת; שהרי כל הימים צריכים להיות שלמים,

כמ"ש בזהר והימים שנתנו לו מן השמים לחיות בהם כימי שנותיו לא ניתנו לבטלה אפילו שעה אחת יתירה על השיעור ששיערו כמה הוא צריך להשלים את נפשו.

כמו שנאמר בזהר: הימים שניתנו לו מן השמים לחיות בהם, כנגד ימי שנותיו, לא ניתנו לבטלה — אפילו לא שעה אחת מעבר למידה שנקבעה, לפי מה שהוא צריך כדי להשלים את נפשו.

ומזה יתבונן המשכיל להיות ממארי דחושבנא לחשוב כל המחשבות והדבורים והמעשים דבר יום ביומו.

ומכך יתבונן האדם המשכיל, ויהיה מבעלי החשבון, לחשוב על כל מחשבותיו, דיבוריו ומעשיו — כל יום ביומו.

17 והנה הימים הם בחינת לבושים והם לבושי התורה והמצות שלומד ועושה בכל יום. ובלבושים אלו יכול האדם לקבל גלוי אלהותו ית' ואהוי"ר הנמשכים מארץ עליונה בתוספת אורה

והנה, הימים הם בחינת לבושים — לבושי התורה והמצוות שהוא לומד ומקיים בכל יום. בלבושים אלה יכול האדם לקבל גילוי אלקותו ית', וכן אהבה ויראה הנמשכות מן הארץ העליונה בתוספת אור.

כי אף שלומד פשטי התורה ואינו מגיע לו מזה שום אהוי"ר בשעת מעשה מ"מ הרי התורה אור זרוע בארץ עליונה ומשם תצמיח צדקה ורב חסד דהיינו בחי' אהבה רבה על נפשות ישראל להאיר להם בלבושים אלו.

שהרי אף שהוא לומד את פשטי התורה, ואינו מתעורר מכך כלל לאהבה ויראה בשעת הלימוד, מכל מקום התורה היא "אור זרוע" בארץ העליונה, ומשם יצמחו צדקה ורב חסד — כלומר, בחינת אהבה רבה לנשמות ישראל, שתאיר להן בלבושים אלה.

18 וזהו את מספר ימיך אמלא. פי' כי הנה בחי' הימים עצמן שהן הלבושים מוטל עליך לעשותן ומספר ימיך הוא אור שבתוך הימים כמ"ש בזהר ע"פ השמים מספרים.

וזהו "את מספר ימיך אמלא". כלומר, עליך מוטל ליצור את בחינת הימים עצמם, שהם הלבושים; ואילו "מספר ימיך" הוא האור שבתוך הימים, כמו שנאמר בזהר על הפסוק "השמים מספרים".

ופי' מנהרין ומנצצין כספירין ובחי' מספר זה עלי למלאותו שיאיר עליך מכח הצומח שבארץ החיים.

פירושו: "מאירים ומנצנצים כספירים". ועלי למלא בחינה זו של "מספר", כדי שתאיר עליך מכוח הצמיחה שבארץ החיים.

19 וכן בענין סור מרע אמר והסירותי מחלה מקרבך. פי' המחלה אשר נדבקה ונשרשה בקרבך.

וכך גם בענין "סור מרע" נאמר: "והסירותי מחלה מקרבך", כלומר, המחלה שנדבקה בך והשתרשה בתוכך.

והוא ענין מארז"ל ד' מתו בעטיו של נחש שאע"פ שהם צדיקים גמורים מ"מ נשאר בהם עדיין איזה שמץ מזוהמת הנחש שלא יכלו להסירו מכל וכל.

וזהו ענין מאמר חז"ל: "ארבעה מתו בעטיו של נחש": אף שהיו צדיקים גמורים, בכל זאת נותר בהם עדיין שמץ מזוהמת הנחש, שלא יכלו להסיר לגמרי.

20 והוא עיקר נקודת קליפת גסות הרוח שנעשה בטבע האדם בחטאו מעץ הדעת טוב ורע דהיינו שרואה אי"ע ומכיר חסרונו או יודע שזה טוב לו.

זהו עיקרה של נקודת קליפת הגאווה שנכנסה לטבע האדם בעקבות חטאו בעץ הדעת טוב ורע: האדם רואה את עצמו ומכיר במה שחסר לו, או יודע מה טוב עבורו.

כמ"ש ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וגוי' וזהו שרש הזוהמא ומקור לכל התאוות והעבירות כי בוחר בזה לטובתו או לרעתו.

כמו שכתוב: "ותרא האשה כי טוב העץ למאכל וגוי'". זהו שורש הזוהמא ומקור כל התאוות והחטאים, שכן האדם בוחר על פי מה שטוב לו או מזיק לו.

משא"כ קודם החטא היו ערומים כדכתיב מי הגיד לך כו' כי לא היו מרגישים שום הרגש חסרונם או טובה לעצמו רק שהיו משיגים גלוי אלהותו ית' וד"ל:

אבל לפני החטא לא היה כך: הם היו עירומים, כמו שכתוב: "מי הגיד לך" וגוי', שכן הם לא חשו כלל בחיסרון שלהם או במה שטוב להם; הם השיגו רק את גילוי אלקותו יתברך. ודברים אלה מספיקים למבין.

על המהדורה

המהדורה הזאת כוללת לשון המאמר והתרגום לעברית של ימינו.

The Hebrew text of Torah Ohr: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

התרגום שלנו לעברית של ימינו, מתוך התרגום האנגלי שלנו מלשון הקודש, בלי הערות קה"ת: CC BY 4.0.

המהדורה כולה: CC BY-NC 4.0. מותר להעתיק, להדפיס ולהפיץ בחינם, בציון Kehot Publication Society ו־likuteitorah.com; אסור למכור.
/https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0

התרגום לעברית נעשה מהמהדורה האנגלית של likuteitorah.com בעזרת בינה מלאכותית (openai/gpt-6-luna-pro:batch), כשלשון המאמר לצדו לבדיקה. עדיין לא עבר עריכה אנושית. כל דבר חשוב יש לבדוק מול לשון המאמר.

הרבי ביקש ללמוד את מאמרי פרשת השבוע, «הפרשה החסידית», באותו שבוע, מחולקים לשבעת ימיו (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725). למה ללמוד, וברכות הרבי: /likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha (Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309).

מיזם חינוכי ולא מסחרי. אין כאן מכירה. אין שיוך לקה"ת, ל־Sefaria או לספריית ליובאוויטש. © likuteitorah.com

מתוך /likuteitorah.com/he/torah-ohr/mishpatim/7

מוקדש לכבוד

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

אבי הרבי, רבי לוי יצחק